

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2026 m. rugpjūčio 12 d. Nr. 21RE2-367 (AG2-295/17-2026)
Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – ir Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Marinos Adomaitės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja), Evaldo Ambrozaičio ir Lauros Bernikienės, sekretoriaujant Margaritai Žiobakaitei, dalyvaujant pareiškėjui X. Y., atsakovės Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovui Z. Y.,

2026 m. rugpjūčio 11 d. viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotoliniu būdu išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo X. Y. patikslinto skundo dalį atsakovei Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl rašto panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Komisijoje 2026 m. liepos 30 d. sprendimu Nr. (duomenys neskelbtini) priimta nagrinėti pareiškėjo X. Y. patikslinto skundo dalis atsakovei Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir Tarnyba), kuria prašoma:

1. panaikinti Tarnybos Vilniaus miesto vaiko teisių apsaugos skyriaus (toliau – ir Skyriaus) 2026 m. liepos 9 d. raštą Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – ir Raštas) tiek, kiek juo neatsakyta į visus pareiškėjo 2026 m. liepos 9 d. prašyme-patikslinime (pastaba, 2026 m. liepos 9 d. prašymas „Patikslinti informaciją vaikų vertinimo sprendimuose, iš naujo atlikti situacijos vertinimą, informuoti visas su tai susijusias šalis, organizacijas“ (toliau – ir 2026 m. liepos 9 d. prašymas) pateiktus klausimus ir argumentus;

2. įpareigoti Tarnybą iš naujo išnagrinėti pareiškėjo 2026 m. liepos 9 d. prašymą ir priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį, motyvuotą sprendimą, įvertinus visus pareiškėjo pateiktus argumentus ir įrodymus.

Pareiškėjas nurodo nesutinkantis su Rašte pateikta informacija, nes ji nėra aiškiai suprantama (parašyta teisine kalba), nekonkreti, neatsakyta pilnai ir į visus pareiškėjo klausimus, teiktus 2026 m. liepos 9 d. prašyme. Teigia, kad nebuvo atsakyta ar Tarnyba Lietuvoje pripažįsta pasaulyje mokslinėmis žiniomis pagrįstą „tėvų atstūmimą“ (angl. *Parental alienation*). Paaiškina, kad 2026 m. liepos 9 d. pareiškėjas pateikė prašymą, kad Tarnybos Skyrius ištaisytų pastebėtus neatitikimus, klaidas, pateiktų naują situacijos vertinimą ir atsakytų atskiru raštu į pateiktus kursyvu šriftu pabrauktus bei prašymo pabaigoje pateiktus 11 klausimų. Rašte nėra aiškių atsakymų į pareiškėjo užduotus klausimus, atsakymai yra bendro pobūdžio, nėra patvirtinta ar bus peržiūrėtas ir priimtas naujas sprendimas patikslinus faktus.

Komisijos posėdžio metu pareiškėjas prašė tenkinti patikslinto skundo dalį joje išdėstytų motyvų pagrindu.

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atsiliepimu su patikslinto skundo dalyje išdėstytais reikalavimais nesutinka ir prašo patikslinto skundo dalį atmesti kaip nepagrįstą.

Paaiškina, kad Tarnybos Skyriaus Raštu pateikti atsakymai į pareiškėjo 2026 m. birželio 11 d. ir 2026 m. birželio 13 d. prašymus, o ne į 2026 m. liepos 9 d. prašymą, todėl Raštu klausimai į pareiškėjo 2026 m. liepos 9 d. prašymą ir neturėjo būti atsakyti. Pažymi, kad rengiant Raštą, pareiškėjo 2026 m. liepos 9 d. prašymas, nors ir registruotas Tarnybos dokumentų valdymo sistemoje tą pačią dieną, t. y., 2026 m. liepos 9 d., tačiau Rašte nebuvo nei paminėtas, nei vertintas. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir VAI) 10 straipsnio 4 dalimi, Prašymų ir skundų nagrinėjimo bei asmenų aptarnavimo Tarnyboje taisyklių, patvirtintų Tarnybos direktoriaus 2023 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. BV-309, 33 punktu, paaiškina, kad į pareiškėjo 2026 m. liepos 9 d. prašymą, nepažeidžiant nustatyto termino, išsamiai atsakant į visus pareiškėjo užduotus klausimus, buvo atsakyta 2026 m. liepos 30 d. raštu Nr. (duomenys neskelbtini).

Atsakovės atstovas Komisijos posėdžio metu prašė atmesti patikslinto skundo dalį atsiliepime ir posėdžio metu nurodytų motyvų pagrindu.

Po Komisijos posėdžio, kuris baigėsi 2026 m. rugpjūčio 11 d. 11.49 val. (pagal Informacinėje pažymoje užfiksuotus duomenis), Komisijoje gauti pareiškėjo (pateikti el. laišku 2026 m. rugpjūčio 11 d. 13.43 val.) bei atsakovės (pateikti per E. pristatymo sistemą 2026 m. rugpjūčio 11 d. 12.59 val.) papildomi paaiškinimai. Šie dokumentai pateikti jau pasibaigus bylos nagrinėjimui. Dokumentų gavimas pasibaigus Komisijos posėdžiui, nesudaro pagrindo juos vertinti, nes kita proceso šalis netektų galimybės dėl jų pasisakyti, o bylos nagrinėjimas faktiškai būtų tęsiamas neprocesine tvarka. Todėl po posėdžio gauti pareiškėjo ir atsakovės papildomi pateikti dokumentai nėra įtraukiami į Komisijos vertinamų duomenų apimtį ir neturi įtakos priimamam sprendimui.

Patikslinto skundo dalis atmestina.

Byloje kilo ginčas dėl Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Vilniaus miesto vaiko teisių apsaugos skyriaus 2026 m. liepos 9 d. rašto Nr. (duomenys neskelbtini) teisėtumo ir įpareigojimo atlikti veiksmus pagrįstumo.

Nagrinėjamoje byloje nustatyta, jog pareiškėjas Tarnybos Skyriui 2026 m. birželio 11 d. pateikė prašymą „Dėl vykdomojo rašto pagal teismo sprendimą išdavimo“ (toliau – ir 2026 m. birželio 11 d. prašymas). Minėtame prašyme nurodė, kad jo dukros mama psichologiškai smurtauja, neleidama jam su dukra bendrauti pagal teismo nustatytą tvarką 50 / 50. Vaikas nuteikinėjamas, daromas vaikų atstūmimo sindromas. Dukra neatsiliepia į pareiškėjo bei senelių skambučius, neatrašo į žinutes, neina pas psichologą. Vaikas neskatinamas bendrauti su artimaisiais. Dukros mama priešinas vaiko ėjimui pas psichologą, taip pat pas šeimos gydytojus. Vaiko mama nesirūpina vaiko įgūdžių lavinimu (žiemos sezono metu vaikas neatsakingai aprengiamas), vaikui trūksta kitų socialinių įgūdžių. Nurodė, kad vietoje to, kad dukrą leistų pas psichologą, dukrą išleido pas draugą. Buvo kviesta policija, kuri pačios dukros nematė, tik atkartotojo mamos žodžius, kad vaikas nenori bendrauti. Policija vaiko neapklausė, nepaskambino. Mama neskatina tiek dukros, tiek sūnaus, kuris jau patyrė „tėvų atstūmimo sindromą“, bendrauti su pareiškėju. Paaiškino, kad pareiškėjo darbas yra komandiruočių principu. Prašė kuo skubiau spręsti problemą jo vaiko labui. Paaiškino, kad buvo kreiptasi pagalbos į atvejo vadybą, bet rezultato nėra.

Pareiškėjas Tarnybos Skyriui 2026 m. birželio 13 d. pateikė prašymą „Padėti vaikui bendrauti su tėčiu“ (toliau – ir 2026 m. birželio 13 d. prašymas). Minėtame prašyme paaiškino, kad jo dukros mama nededa pastangų, o dar ir trukdo bei kenkia dukrai bendrauti su tėvu. Teigė, kad jo dukra patiria vieną iš psichologinio smurto formų artimoje aplinkoje – „tėvų atstūmimą“, kuris yra mokslininkų pripažintas ir patvirtintas. Teigė, kad kai kuriose užsienio šalyse, kurios pripažino „tėvų atstūmimą“, jau taikoma teisminė praktika bausti tuos tėvus, kurie nuteikinėja ar kitaip kenkia vaikams bendrauti su skyriumi gyvenančiais tėvais, apsunkena jų tarpusavio bendravimą. Paaiškino, kad pagal teismo nustatytą tvarką, tėčio ir dukros bendravimas 50 / 50 laiko per mėnesį. Skyrybų proceso metu, kuris truko kelis metus, pareiškėjo sūnus patyrė „tėvų atstūmimo sindromą“, dėl ko tėvo ir sūnaus bendravimas nevyksta. Nė karto vaikų mama nesidomėjo kodėl nevyksta bendravimas tarp tėvo ir sūnaus. Teigė, kad tokius pačius nuteikinėjimo metodus vaikų motina pradeda taikyti ir dukrai. Nurodė „tėvų atstūmimo“ smurto formos požymius, kurie išryškėjo dukros elgesyje: neatsiliepia kelias savaites nei į pareiškėjo, nei į senelių skambučius; neatrašo į žinutes, neina pas psichologą; nepagarbiai kalbėjo su seneliais, tėčiu, tėčio giminėmis ir kitais vyresniais žmonėmis; niekuo nesidomėjo, jai viskas nuobodu; mama dukros neskatina bendrauti su tėčiu ir artimaisiais; dukros mama priešinasi vaiko ėjimui pas psichologą bei šeimos gydytojus, nesirūpina vaiko gyvenimo įgūdžių lavinimu (higiena, socialiniais įgūdžiais, netinkama apranga žiemos sezono metu ir kt.), siekdama savo tikslų, neragina dukros bei sūnaus bendrauti su tėčiu. Paaiškino, kad norėdamas sustabdyti dukros atsisakymą bendrauti su pareiškėju, jis kreipėsi pagalbos į atvejo vadybą, kuriai tarpininkaujant, 2026 m. birželio 9 d. vaikų mama sutiko leisti dukrą pas psichologą. Suderinus konsultacijos laiką, dukros mama atsisakė, prieštaravo ir neleido dukros vesti pas specialistą ir išleido pas draugą. Pareiškėjas tokį vaikų mamos veiksmą traktavo piktybišku ir kenkiančiu vaikui. Vaiko mamai neleidus dukros nuvežti pas specialistą, pareiškėjas iškvietė policiją. Pareiškėjas prašė užtikrinti, kad vaikai turėtų galimybę pilnavertiškai bendrauti su tėčiu, vykti pas jį į namus, lankyti senelius, ir skatinti vaikų mamą dėti visas pastangas, kad vaikai norėtų bendrauti su tėčiu, o nesipriešintų tam. Vaikų mamai buvo nusiųstas bendravimo su vaikais pasiūlytas grafikas, bet mama iki 2026 m. birželio 13 d. prašymo pateikimo Tarnybos Skyriui neatsakė. Pareiškėjas akcentavo, kad jo darbas yra komandiruočių pobūdžio, prašė skubiai spręsti problemą jo vaiko labui.

Tarnybos Skyrius, vadovaudamasis VAI, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. spalio 20 d. nutarimu Nr. 1114 (toliau – ir Nuostatai), 9.12 papunkčiu, Asmenų aptarnavimo, prašymų ir skundų nagrinėjimo Tarnyboje taisyklėmis, patvirtintomis Tarnybos direktoriaus 2023 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. BV-309, įvertinęs pareiškėjo pateiktą informaciją, Tarnybos dokumentų valdymo sistemoje esančius duomenis, vaiko situacijos vertinimo metu surinktą informaciją, Raštu pateikė atsakymą. Vadovaudamasis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos 3 straipsnyje bei Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo (toliau – ir VTAPI) 4 straipsnyje įtvirtintu geriausių vaiko interesų prioriteto principu, VTAPI 11, 36, 36¹ straipsniais, Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. A1-803 (toliau – ir Aprašas), 25 bei 28 punktais, Atvejo vadybos tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. A1-141, pažymėjo, kad Tarnyba nėra institucija, sprendžianti tėvų tarpusavio ginčus dėl teismo nustatytos bendravimo su vaiku tvarkos vykdymo, nenustato naujos bendravimo tvarkos, nekeičia teismo sprendimų ir nevertina vieno iš tėvų kaltės dėl bendravimo tvarkos nevykdymo. Tarnybos kompetencija tokiose situacijose yra įvertinti, ar dėl susiklosčiusių aplinkybių nėra pažeidžiamos vaiko teisės ir teisėti interesai, ar nėra aplinkybių, galinčių turėti neigiamą poveikį vaiko saugumui, emocinei būsenai, raidai, bei ar vaikui ir (ar) šeimai reikalinga pagalba.

Paaiškino, kad gavus pareiškėjo 2026 m. birželio 11 d. ir 2026 m. birželio 13 d. prašymuose nurodytą informaciją bei kitus pranešimus apie galimus vaiko teisių pažeidimus, buvo atlikti vaikų situacijos vertinimai. Atliekant vertinimus buvo analizuojama visa surinkta informacija: 2026 m. birželio

11 d. ir 2026 m. birželio 13 d. prašymuose nurodytos aplinkybės, kito vaiko atstovo pagal įstatymą pateikta informacija, vaikų nuomonė, specialistų bei institucijų pateikti duomenys ir kitos reikšmingos aplinkybės. Pažymėjo, kad pareiškėjo nurodytos aplinkybės dėl galimo vaiko motinos trukdymo įgyvendinti teismo nustatytą bendravimo tvarką, vaiko neskatinimo palaikyti ryšį su pareiškėju, atsisakymo vykti pas specialistus bei kitos aplinkybės, buvo įvertintos atliekant vaiko situacijos vertinimą. Skirtingos tėvų pozicijos savaime nesudaro pagrindo remtis tik vieno iš tėvų pateikta informacija, todėl sprendimai priimami vertinant visų surinktų duomenų visumą ir jų reikšmę vaikų teisėms bei geriausiems interesams. Atlikus vaikų situacijos vertinimus nustatyti Aprašo 25 punkte numatyti rizikos veiksniai. Nustatytas Aprašo 25.3.7 papunktyje numatytas rizikos veiksnys, šiam rizikos veiksmui nustatytas Aprašo 28.2 papunktyje numatytas apsaugos veiksnys. Taip pat nustatytas Aprašo 25.3.8 papunktyje numatytas rizikos veiksnys, kuris nustatytas įvertinus tėvų tarpusavio konfliktą, skirtingas pozicijas dėl bendravimo su vaikais, bendradarbiavimo sunkumus bei galimą šių aplinkybių poveikį vaikų emocinei savijautai. Šiam rizikos veiksmui apsaugos veiksmų nenustatyta. Atkreipė dėmesį, kad rizikos veiksnio nustatymas nėra asmens kaltės ar teisinės atsakomybės nustatymas. Rizikos veiksniai nustatomi siekiant identifikuoti aplinkybes, kurios gali turėti įtakos vaiko saugumui, emocinei savijautai ar poreikių užtikrinimui, ir parinkti tinkamiausias pagalbos priemones. Įvertinus nustatytus rizikos ir apsaugos veiksmus, priimtas sprendimas nustatyti būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį bei inicijuoti atvejo vadybos procesą. Atvejo vadybos inicijavimas nėra poveikio ar baudžiamoji priemonė. Šio proceso tikslas – organizuoti reikalingą pagalbą šeimai, mažinti nustatytų rizikos veiksmų poveikį ir stiprinti tėvų bendradarbiavimą.

Dėl teismo nustatytos bendravimo tvarkos vykdymo paaiškino, kad įsiteisėjęs teismo sprendimas dėl bendravimo su vaikais tvarkos yra privalomas abiem vaiko atstovams pagal įstatymą. Jeigu teismo nustatyta bendravimo tvarka nėra vykdoma geranoriškai, asmuo turi teisę kreiptis į sprendimą priėmusį pirmosios instancijos teismą dėl vykdomojo rašto išdavimo. Vykdomąjį raštą pagal įsiteisėjusį teismo sprendimą išduoda sprendimą priėmęs pirmosios instancijos teismas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka. Gavus vykdomąjį dokumentą, dėl priverstinio teismo sprendimo vykdymo galima kreiptis į antstolį. Priminė, kad Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – ir CK) 3.155 straipsnyje nustatyta abiejų tėvų teisė ir pareiga rūpintis vaikais, užtikrinti jų poreikius bei sudaryti sąlygas tinkamai raidai.

Tarnybos Skyrius Rašte pažymėjo, kad pareiškėjo 2026 m. birželio 11 d. ir 2026 m. birželio 13 d. prašymuose nurodytos aplinkybės buvo įvertintos Tarnybos kompetencijos ribose. Atlikus vaikų situacijos vertinimus, sprendimai priimti įvertinus surinktų duomenų visumą, vaikų individualią situaciją, nustatytus rizikos bei apsaugos veiksmus ir vadovaujantis geriausių vaiko interesų prioriteto principu. Priminė, kad CK 3.3 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas prioritetingas vaiko teisių ir interesų apsaugos ir gynimo principas, reiškiantis, kad tėvai, įgyvendindami savo teises ir pareigas vaikui, pirmiausia turi vadovautis vaiko geriausiais interesais ir nepiktnaudžiauti jiems suteiktomis teisėmis. Taip pat atkreipė dėmesį, kad vaikui svarbus saugus emocinis ryšys su abiem tėvais. Tėvų tarpusavio nesutarimai, ilgalaikis konfliktas, bendradarbiavimo ir geranoriškumo stoka gali turėti neigiamą poveikį vaiko emocinei savijautai, apsunkinti vaiko galimybę palaikyti santykį su abiem tėvais, neužtikrinti vaikui reikalingos ramios ir emociškai saugios aplinkos. Akcentavo, jog nepaisant to, kad vaiko tėvai gyvena skyrium, abu tėvai išlieka reikšmingi vaiko gyvenime, todėl svarbu, kad savo elgesiu ir priimamais sprendimais jie padėtų vaikui išlaikyti pagarbų santykį su abiem tėvais, neįtrauktų vaiko į tarpusavio nesutarimus ir nesudarytų situacijų, kuriose vaikas jaustųsi turintis pasirinkti vieną iš tėvų. Priimdami su vaiku susijusius sprendimus, tėvai turėtų įvertinti ne tik esamas aplinkybes, bet ir tai, kokią įtaką jų veiksmai gali turėti vaiko emocinei raidai, saugumo jausmui bei santykiams šeimoje ateityje. Pažymėjo, kad teismų praktikoje akcentuojama, jog sprendžiant šeimos konfliktines situacijas reikšmingas ne tik valstybės institucijų dalyvavimas ar pagalbos priemonių pasiūlymas, bet ir pačių tėvų pastangos, geranoriškumas, gebėjimas bendradarbiauti bei priimti atsakomybę už vaikui palankios aplinkos

kūrimą. Tarnyba, atvejo vadybos specialistai ir kiti pagalbą teikiantys specialistai gali padėti šeimai ieškoti tinkamiausių sprendimų, tačiau pagalbos veiksmingumas priklauso ir nuo šeimos narių aktyvaus dalyvavimo, bendradarbiavimo su specialistais bei pasirengimo siekti pokyčių, orientuotų į vaikų gerovę. Tarnybos Skyrius akcentavo abiejų vaiko atstovų pagal įstatymą bendradarbiavimo svarbą, siūlomos pagalbos priėmimą ir sprendimų priėmimą pirmiausia vadovaujantis vaikų emociniais poreikiais bei geriausiais interesais.

Pareiškėjas Tarnybos Skyriui pateikė 2026 m. liepos 9 d. prašymą. Minėtame prašyme pareiškėjas reiškė nesutikimus su Tarnybos Skyriaus 2026 m. liepos 2 d. Vaiko situacijos vertinimo (toliau – ir VSV) sprendimais Nr. (duomenys neskelbtini) bei Nr. (duomenys neskelbtini). Pareiškėjas prašė dar kartą ištaisyti netikslumus VSV Nr. (duomenys neskelbtini) bei Nr. (duomenys neskelbtini) ir atlikti objektyvų situacijos vertinimą. Be kita ko, prašė atskiru raštu atsakyti į pareiškėjo klausimus: „1. Perskaičius abu dokumentus kyla klausimas ar įstatymai draudžia VTAT rašant sprendimus surašyti ir pozityvius dalykus vaiko, tėvų pasisakymuose, nes jų nėra? Ar nėra apklausos metodiniuose nurodymuose klausti tiriamų dalykų Mes tiek milijoną nuostabių teigiamų akimirkų su dukra turėjome. Ar darant vertinimą įstatymai tai draudžia rašyti? 2. Keista kad dukra nieko gražaus nepasakojo iš mūsų gyvenimo. Norėčiau susipažinti su dukros apklausos dokumentais. Kur ir kada galiu susipažinti? 3. Tik aš vienas dukrą 4 metus vedžiau pas psichologą ir rūpinausi emocine vaiko sveikata, nes vaiko motina neva poreikio nematė, tam prieštaravo. O dabar VTAT sprendime parašyta, kad vaikui reikalinga pagalba ir kaltina tik tėvą. Ar nebuvo tuo metu pažeistos Vaiko teisės iš motinos pusės ir ar buvo saugi aplinka vaikui? Tėvas tik rūpinosi vaiko emocine psichologine sveikata. 4. VTAT specialistų nuomonė kuri aplinka vaikui yra saugesnė – ar kai dieną vaikas išlaipinamas autobusų stotelėje (nubrėžiant elgesio ribas, kas vaikui nepatinka) ir su juo nuolat kalbama telefonu, ar kai vaikas (duomenys neskelbtini) be suaugusių žmonių priežiūros vakare (21 val.) 2–3 km nuo namų kitame upės krante yra paplūdimyje prie vandens, kur didelė galimybė įvykti nelaimingam atsitikimui? 5. Abi vaiko aplinkos teigia yra saugios, abeiose aplinkose vaikas patiria tuos pačius sunkumus, tai manau ir kaltos yra abi šalys o ne viena. Kaip elgiasi vaikas vienuose namuose taip vaikas elgiasi ir kituose. Dėl to dukros teisę pažeidžia abu tėvai – motina neleidžia bendrauti, neskatina išsiaiškinti su tėvu situacijos, negražiai kalba apie tėvą, negydo (vaikui didelis atsvoris), neveda pas psichologą, nevykdo pozityvios tėvystės kursų rekomendacijų. 6. Vaikų motina siekia nutraukti mano ir dukros ryšį. Dukra 2 mėn, nieko neatrašo nei man, nei seneliams. Į kovą yra įveltas ir sūnus. Man kelia nerimą motinos veiksmai, dėl jos piktų kenksmingų veiksmų savo vaikų atžvilgiu. Susikūrė su trečiu vyru naują šeimą, pasigimdė vaiką – tai gyvenk laimingai, o ne kerštauک savo vaikų tėvui ir kenk savo vaikams. Vadinasi ne viskas vaikų motinos gyvenime yra gerai, kaip pateikia visiems. 7. Kiek VTAT siūlomos rekomendacijos efektyvios, kas neša atsakomybę jei jos nepadės? 8. Kai stiprus konfliktas tėvų dėl vaikų ar VTAT gina vaikus ir skiria ekspertizę, kad būtų objektyviai viskas įvertinama? 9. Kodėl vaikas nustojo bendrauti su seneliais? 10. Kodėl VTAT specialistai neigia pasaulyje pripažįstamo ir mokslinėmis žiniomis pagrįsto „Tėvų atstūmimo“? 11. Kodėl VTAT specialistai neigia pasaulyje pripažįstamo ir mokslinėmis žiniomis pagrįsto „Tėvų atstūmimo sindromo“?“.

Išnagrinėjęs pareiškėjo 2026 m. liepos 9 d. prašymą, atsakymą Tarnybos Skyrius pateikė 2026 m. liepos 30 d. raštu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl jūsų keliamų klausimų apie skyriaus veiksmus“. Minėtas raštas nagrinėjamoje byloje nėra skundžiamas.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (minėta, toliau – ir VAI), Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (toliau – ir Prašymų ir skundų nagrinėjimo taisyklės), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas (minėta, toliau – ir VTAPI), Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. A1-803 (toliau – ir Aprašas), ir kiti teisės aktai.

Pažymėtina, jog atsakovės veiklai taikytinos ir VAI normos, kurios, be kita ko, garantuoja teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą (VAI 1 straipsnis). Prašymų ir skundų nagrinėjimui taikomi VAI ir Prašymų ir skundų nagrinėjimo taisyklėse nustatyti reikalavimai bei tvarka, t. y. atsakovei taikytinas įpareigojimas asmenų prašymus ir skundus nagrinėti atsižvelgiant ir į Prašymų ir skundų nagrinėjimo taisyklių reikalavimus (VAI 11 straipsnio 1 dalis), numatančius pareigą į prašymą bei skundą atsakyti atsižvelgiant į jo turinį (Prašymų ir skundų nagrinėjimo taisyklių 45 punktas). Tai reiškia, kad skundo ar prašymo turiniu pareiškėjas nustato nagrinėjimo ribas, ir šių ribų institucija, nagrinėjanti skundą ar prašymą, privalo laikytis.

VTAPI 36 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, gavęs žodžiu, raštu ar bet kokiomis nuotolinio ryšio priemonėmis pranešimą apie galimą vaiko teisių pažeidimą, kuo skubiau, tačiau ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo pranešimo gavimo dienos, pradeda nagrinėti pranešimą ir susitinka su vaiku, užsitikrindamas galimybę pabendrauti su juo be apribojimų, jeigu yra poreikis, – nedalyvaujant vaiko atstovams pagal įstatymą, atsižvelgęs į vaiko amžių ir brandą išklauso vaiką jam priimtinu būdu apie galimą jo teisių pažeidimą, pagal poreikį įvertina vaiko gyvenamąją ir (ar) socialinę aplinką bei vaiko santykius su jo tėvais ar kitais vaiko atstovais pagal įstatymą. Jeigu yra įtarimų, kad vaikas patyrė smurtą, ar jeigu vaikas turi specialiųjų poreikių, raidos ir (ar) kitokių sutrikimų, jis pagal poreikį turi būti išklašytas psichologo. Tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, atlikęs VTAPI 36 straipsnio 1 dalyje nurodytus veiksmus, Aprašo nustatyta tvarka atlieka vaiko situacijos vertinimą; nenustačius vaiko teisių pažeidimų ir pavojaus vaiko fiziniam ar psichiniam saugumui, sveikatai ar gyvybei, priimamas sprendimas baigti pranešimo nagrinėjimą.

Vadovaujantis VTAPI 36¹ straipsnio 1 dalimi, Tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius gali nustatyti būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį arba vaiko apsaugos poreikį. Būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį nustatoma, jeigu Tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, atlikdamas vaiko situacijos vertinimą, nustato vaiko funkcionavimo ir socialinės aplinkos rizikos veiksnius bei rizikos veiksnius, susijusius su vaiko tėvais ar kitais jo atstovais pagal įstatymą ir jų santykiais su vaiku, ir jeigu vaiko tėvai ar kiti jo atstovai pagal įstatymą neužtikrina vaiko teisių ir teisėtų interesų (VTAPI 36¹ straipsnio 2 dalis). Tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, nustatęs būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, ne vėliau kaip kitą darbo dieną inicijuoja atvejo vadybininko paskyrimą socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka (VTAPI 36² straipsnis).

Vaiko situacijos vertinimo tvarka detalizuota Aprašo antrajame skyriuje. Aprašo 10 punkte nustatyti veiksmai, kuriuos atlieka Tarnyba arba jos įgaliotas teritorinis skyrius, vertindami vaiko situaciją: surenka duomenis apie vaiką, vaiko atstovus pagal įstatymą, vaiko brolius ir (ar) seseris, kitus kartu su vaiku gyvenančius asmenis; aptaria vaiko situaciją su vaiku, vaiko atstovais pagal įstatymą, kitais asmenimis ir (ar) specialistais; pagal poreikį įvertina vaiko gyvenamąją ir (ar) socialinę aplinką; įvertina, ar yra pagrindas nustatyti vaiko apsaugos poreikį, t. y. ar nustatyti rizikos veiksniai, nurodyti Aprašo 26 punkte, bei apsaugos veiksniai, nurodyti Aprašo 28 punkte; nenustačius vaiko apsaugos poreikio, įvertina, ar yra pagrindas nustatyti būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, t. y. ar nustatyti rizikos veiksniai, nurodyti Aprašo 25 punkte, bei apsaugos veiksniai, nurodyti Aprašo 28 punkte. Atlikus vaiko situacijos vertinimą, gali būti: nustatyta būtinybė vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį; nustatytas vaiko apsaugos poreikis; nenustatyta būtinybė vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį arba vaiko apsaugos poreikis (Aprašo 19 punktas). Tarnyba arba jos įgaliotas teritorinis skyrius, nustatęs vaiko situacijos vertinimo dokumentų turinio trūkumų arba gavę reikšmingų duomenų, dėl kurių gali būti iš esmės pakeistas jau priimtas sprendimas dėl vaiko situacijos vertinimo, priimtą sprendimą pripažįsta netekusiu galios ir iš naujo atlieka vaiko situacijos vertinimą pagal visus turimus duomenis (Aprašo 23 punktas). Tėvai ar kiti vaiko atstovai pagal įstatymą Tarnybos arba jos įgalioto teritorinio skyriaus atliktus veiksmus ar priimtus sprendimus, vertinant vaiko situaciją, turi teisę skųsti Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo, Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo ir VAI nustatyta tvarka (Aprašo 44 punktas).

Įvertinus nurodytas teisės aktų nuostatas spręstina, jog Tarnyba veikia vaiko interesais ir nagrinėdama galimą vaiko teisių pažeidimą, vertina būtent vaiko situaciją pagal VTAPI ir Aprašo reikalavimus. Vaiko situacijos vertinimas apima vaiko situacijos vertinimą, rizikos veiksnys, kurie nustatomi atliekant vaiko situacijos vertinimą, būtinybės vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio nustatymą.

Nagrinėjamoje byloje nustatyta, jog 2026 m. birželio 10 d. policijos pranešimo, 2026 m. birželio 11 d. pareiškėjo prašymo bei jo papildymo (2026 m. birželio 13 d. prašymo) ir kitų prašymu pagrindu, atlikti vaikų situacijos vertinimai ir 2026 m. liepos 2 d. priimti VSV sprendimai Nr. (duomenys neskelbtini) bei (duomenys neskelbtini).

Priimant VSV sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini), buvo bendrauta su pareiškėjo dukra, dukros motina; kreiptasi į (duomenys neskelbtini); vertintos pareiškėjo 2026 m. birželio 12 d. pateiktos psichologo išvados; vertinti gauti 2026 m. birželio 16 d. raštas iš (duomenys neskelbtini) bei 2026 m. birželio 17 d. raštas iš (duomenys neskelbtini). 2026 m. birželio 2 d. atliktas gyvenamosios vietos ir (ar) vaiko socialinės aplinkos vertinimas. Minėtame sprendime pažymėta, kad vaiko tėvui skambinta 2026 m. birželio 11 d. 19.20 val., 19.50 val. iš skirtingų specialistų telefono numerių, tačiau autoatsakiklis informavo, kad abonentas yra nepasiekiamas. Tarnybos Skyrius 2026 m. liepos 2 d. sprendime Nr. (duomenys neskelbtini) nustatė rizikos veiksnį, nurodytą Aprašo 25.3.7 papunktyje (nepakankamos vaiko atstovų pagal įstatymą žinios ir įgūdžiai, susiję su vaiko raida ir branda, dėl kurių vaiko atstovai pagal įstatymą nesugeba tinkamai tenkinti vaiko poreikių, užtikrinti jo amžių bei poreikius atitinkančios raidos, rizikos veiksnys kyla iš vaiko tėvo). Minėtam rizikos veiksmui nustatė apsaugos veiksnį, nurodytą Aprašo 28.2 papunktyje (rizikos veiksniai nustatomi tik vienam iš vaiko atstovų pagal įstatymą, o kitas vaiko atstovas pagal įstatymą geba užtikrinti vaikui saugią aplinką, jo teises bei geriausius interesus). Taip pat nustatė Aprašo 25.3.8 papunktyje nustatytą rizikos veiksnį (vaiko atstovai pagal įstatymą santuokos nutraukimo ir (ar) gyvenimo skyriumi nustatymo metu ar po jo galimai daro neigiamą įtaką vaikui ir (ar) jo situacijai, ir (ar) jo santykiams su kitu vaiko atstovu pagal įstatymą, rizikos veiksnys kyla iš vaiko tėvų). Minėtam rizikos veiksmui apsaugos veiksmų nenustatė. Išdėstė nuomonę, kad pagrindiniai sunkumai yra susiję vaiko tėvo nepakankamais tėvystės įgūdžiais bei abiejų tėvų komplikuotais santykiais, kurie daro neigiamą poveikį vaiko emocinei savijautai; siekiant teigiamų pokyčių būtinas abiejų tėvų įsitraukimas. Tarnybos Skyrius VSV sprendime Nr. (duomenys neskelbtini) nustatė būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, taip pat nustatė vaiko teisių pažeidimus ir, vadovaudamasis VTAPI 13 straipsniu, darė išvadą, kad vaiko teises pažeidžia vaiko tėvas. Pateikė reikalingos teikti pagalbos išvadas.

Priimant VSV sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini), buvo bendrauta su pareiškėjo sūnumi, sūnaus motina; kreiptasi į (duomenys neskelbtini); vertinti gauti 2026 m. birželio 16 d. raštas iš (duomenys neskelbtini) bei 2026 m. birželio 17 d. raštas iš (duomenys neskelbtini). 2026 m. birželio 2 d. atliktas gyvenamosios vietos ir (ar) vaiko socialinės aplinkos vertinimas. Minėtame sprendime pažymėta, kad vaiko tėvui skambinta 2026 m. birželio 11 d. 19.20 val., 19.50 val. iš skirtingų specialistų telefono numerių, tačiau autoatsakiklis informavo, kad abonentas yra nepasiekiamas. Tarnybos Skyrius 2026 m. liepos 2 d. sprendime Nr. (duomenys neskelbtini) nustatė rizikos veiksnį, nurodytą Aprašo 25.3.7 papunktyje (nepakankamos vaiko atstovų pagal įstatymą žinios ir įgūdžiai, susiję su vaiko raida ir branda, dėl kurių vaiko atstovai pagal įstatymą nesugeba tinkamai tenkinti vaiko poreikių, užtikrinti jo amžių bei poreikius atitinkančios raidos, rizikos veiksnys kyla iš vaiko tėvo). Minėtam rizikos veiksmui nustatė apsaugos veiksnį, nurodytą Aprašo 28.2 papunktyje (rizikos veiksniai nustatomi tik vienam iš vaiko atstovų pagal įstatymą, o kitas vaiko atstovas pagal įstatymą geba užtikrinti vaikui saugią aplinką, jo teises bei geriausius interesus). Taip pat nustatė Aprašo 25.3.8 papunktyje nustatytą rizikos veiksnį (vaiko atstovai pagal įstatymą santuokos nutraukimo ir (ar) gyvenimo skyriumi nustatymo metu ar po jo galimai daro neigiamą įtaką vaikui ir (ar) jo situacijai, ir (ar) jo santykiams su kitu vaiko atstovu pagal įstatymą, rizikos veiksnys kyla iš vaiko tėvų). Minėtam rizikos veiksmui apsaugos veiksmų nenustatyta. Išdėstė nuomonę, kad pagrindiniai vertinamo vaiko sesers (pareiškėjo sūnaus) sunkumai yra susiję su tėvo nepakankamais

tėvystės įgūdžiais bei abiejų tėvų komplikuotais santykiais, kurie daro neigiamą poveikį vertinamo vaiko sesers emocinei savijautai. Nors mergaitės (pareiškėjo dukros) teigimu, vaiko motina užtikrina vaikui saugesnę aplinką, siekiant teigiamų pokyčių būtinas abiejų tėvų įsitraukimas. Tarnybos Skyrius VSV sprendime Nr. (duomenys neskelbtini) nustatė būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, vaiko teisų pažeidimų nenustatė. Pateikė reikalingos teikti pagalbos išvadas.

Minėta, kad pareiškėjas nesutikdamas su VSV sprendimuose Nr. (duomenys neskelbtini) ir Nr. (duomenys neskelbtini) padarytomis išvadomis, savo nesutikimus reiškė 2026 m. liepos 9 d. prašymu, kurį išnagrinėjęs, atsakymą Tarnybos Skyrius pateikė 2026 m. liepos 30 d. raštu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl jūsų keliamų klausimų apie skyriaus veiksmus“. Šis raštas nagrinėjamoje byloje nėra skundžiamas, todėl Komisija jo nevertins ir dėl jo teisėtumo nepasisakys.

Apibendrinant išdėstytą, darytina išvada, kad Tarnybos Skyrius, gavęs pareiškėjo 2026 m. birželio 11 d. ir 2026 m. birželio 13 d. prašymus, juos tinkamai nagrinėjo ir pateikė teisės aktų nuostatomis ir faktinėmis aplinkybėmis pagrįstą atsakymą, kurį išdėstė Rašte. Atsakovė pasisakė dėl abiejų tėvų reikšmės vaiko gyvenime, tėvų pareigos bendradarbiauti, išdėstė vaiko interesų prioriteto principą, specialistų teikiamos pagalbos svarbą ir kt. Pareiškėjo 2026 m. birželio 11 d. ir 2026 m. birželio 13 d. prašymų pagrindu, atsakovė įvertino konkrečias pareiškėjo nurodytas aplinkybes, ėmėsi veiksmų (atliko vaikų situacijos vertinimus ir priėmė VSV sprendimus Nr. (duomenys neskelbtini) ir Nr. (duomenys neskelbtini)), nurodė kokia pagalba bus teikiama ir šiuos vertinimus užfiksavo VSV sprendimuose Nr. (duomenys neskelbtini) ir Nr. (duomenys neskelbtini). Tai, kad pareiškėjas iš esmės nesutinka su Raštu, nereiškia, kad Tarnyba 2026 m. birželio 11 d. ir 2026 m. birželio 13 d. prašymų nagrinėjimo procedūrą atliko netinkamai. Komisijos vertinimu, Raštas yra aiškus, pagrįstas teisiniu reguliavimu, faktinėmis aplinkybėmis, teisėtas, atitinkantis VAI reikalavimus, todėl nėra pagrindo jo panaikinti.

Išvestiniu reikalavimu pareiškėjas prašo įpareigoti Tarnybą iš naujo išnagrinėti 2026 m. liepos 9 d. prašymą ir priimti naują, teisės aktų reikalavimus atitinkantį bei motyvuotą sprendimą.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – ir LVAT) nuosekliai suformuluotoje praktikoje yra nurodęs, jog savarankiškas reikalavimas dėl įpareigojimo atlikti veiksmus paprastai yra reiškiamas tada, kai atitinkama institucija neatlieka savo veiksmų pagal kompetenciją, vilkina ar atsisako juos atlikti. Tokiu atveju paprastai iš esmės yra skundžiamas tam tikras institucijos neveikimas (pvz., LVAT 2020 m. liepos 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1639-520/2020, 2020 m. gegužės 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2259-1062/2020). Pažymėtina, kad administracinių teismų praktikoje vyrauja taisyklė, jog prašant įpareigoti viešojo administravimo subjektą atlikti tam tikrus veiksmus, turi būti aiškiai nurodoma, kokie veiksmai turi būti atlikti, pateikiamas pagrindas, kuriuo remiantis, reikalaujama atlikti atitinkamus veiksmus, įrodymai, pagrindžiantys aplinkybes, kad atitinkami veiksmai nebuvo atlikti ar juos atsisakyta atlikti (pvz., LVAT 2020 m. liepos 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-800-502/2020, 2019 m. rugpjūčio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-3820-968/2019).

Nagrinėjamos bylos duomenys patvirtina, kad skundžiamu Raštu pareiškėjo 2026 m. liepos 9 d. prašymas apskritai nebuvo nagrinėtas ir dėl jo 2026 m. liepos 9 d. nebuvo priimtas administracinis sprendimas. Todėl nagrinėjamu atveju nėra teisinio pagrindo įpareigoti Tarnybą šį prašymą nagrinėti iš naujo, nes toks įpareigojimas galimas tik tada, kai institucija jau yra priėmusi sprendimą, kuris pripažįstamas neteisėtu ar nepakankamai motyvuotu. Atsižvelgdama į tai, Komisija sprendžia, kad pareiškėjo išvestinis reikalavimas įpareigoti Tarnybą iš naujo išnagrinėti 2026 m. liepos 9 d. prašymą ir priimti naują sprendimą negali būti tenkinamas ir yra atmestinas.

Komisijos veiklą reglamentuojantys teisės aktai nenumato teisės pripažinti nagrinėjamos bylos medžiagos (jos dalies) nevieša. Pagal įstatymo analogiją vadovaujamosi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme 14 straipsnio 2 dalimi, kurioje nustatyta, kad priimdamas viešame teismo posėdyje sprendimą byloje arba nutartį nutraukti bylą ar skundą (prašymą, pareiškimą) palikti

nenagrinėtą arba gavęs prašymą susipažinti su bylos medžiaga, teismas turi teisę proceso dalyvių prašymu ar savo iniciatyva motyvuota nutartimi nustatyti, kad bylos medžiaga ar jos dalis yra nevieša, kai reikia apsaugoti žmogaus asmens, jo privataus gyvenimo ir nuosavybės slaptumą, informacijos apie asmens sveikatą konfidencialumą, taip pat jeigu yra rimtas pagrindas manyti, kad bus atskleista valstybės, tarnybos, profesinė ar komercinė paslaptis.

Komisija, įvertinusi tai, kad dalį bylos medžiagos sudaro jautrūs duomenys apie vaikus, todėl, siekiant apsaugoti šeimos gyvenimo slaptumą, visą nagrinėjamos bylos medžiagą pripažįsta nevieša, neteikiant jos susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 14 straipsnio 2 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

pareiškėjo X. Y. patikslinto skundo dalį atsakovei Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Vilniaus miesto vaiko teisių apsaugos skyriaus 2026 m. liepos 9 d. rašto Nr. (duomenys neskelbtini) panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus atmesti kaip nepagrįstą.

Visą bylos medžiagą pripažinti nevieša ir neteiktina susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys gali apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Marina Adomaitė

Komisijos nariai

Evaldas Ambrozaitis

Laura Bernikienė